

Список використаних джерел:

1. Техніко-криміналістичне дослідження документів: встановлення змін, текстів, підробок. Освіта.UA. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/law/10638/> (дата звернення: 09.05.2025).
2. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Studies. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/law/10638/> (дата звернення: 09.05.2025).
3. І. Гора., В. Колесник, І. Попович. Актуальні питання судової техніко-криміналістичної експертизи документів. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2023. Т. 2, № 75. С. 163–170.

Оганов Артур Тамазівич

аспірант кафедри теорії, історії та філософії права ННПП НАВС

Науковий керівник:

Кушакова-Костицька Наталія Вадимівна, професор кафедри теорії, історії та філософії права ННПП Національної академії наук України, доктор юридичних наук, професор

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ РАДИ ЄВРОПИ В УДОСКОНАЛЕННІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постійний швидкоплинний розвиток суспільства та широке розмаїття суспільно-правових відносин потребують оперативної адаптації та удосконалення законодавства. Тому, питання удосконалення правоохоронної діяльності, або реалізації державою правоохоронної функції залишається актуальною для будь-якого суспільства. Чисельні виклики сьогодення, з якими стикається більшість країн світу зобов'язують влади до швидкого реагування задля збереження стабільності, громадського порядку і, відповідно гармонійного розвитку суспільства.

Для України, як європейської держави, важливим вбачається продовження реалізації трансформаційних процесів започаткованих з часів здобуття незалежності і набуття членства у Раді Європи – провідної європейської організації у сфері демократії, верховенства права та прав людини. Захист прав людини є фундаментальною цінністю для Ради Європи і співпраця з Україною забезпечує те, що громадяни України мають можливість користуватися та захищати свої права й свободи належним чином [1, с 4].

Процес приєднання нашої держави до Організації розпочався з підготовки до вступу, чому передували відповіді консультації, а також виконання процедурних питань, передбачених Статутом Ради Європи.

Важливим документом, що визначає регіональні стандарти в галузі прав та свобод людини є Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод (Конвенція або ЄКПЛ). Становлення і розвиток європейських стандартів з прав людини фактично розпочались з прийняттям ЄКПЛ. Адже Конвенція передбачила не тільки зміст і обсяг прав людини, але й механізм захисту цих прав і визначила коло суб'єктів звернення до ЄСПЛ. Тому ці стандарти є не

просто певною декларативною нормою, а реальним дієвим механізмом притягнення держави до відповідальності за порушення прав людини [2 с. 596]

З набуттям чинності для України у вересні 1997 р. Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод відкрилася можливість використання судового механізму захисту визнаних міжнародним правом загальних стандартів політичних, економічних, соціальних і культурних прав та свобод людини.

З початком повномасштабного вторгнення Україна заявила про частковий відступ від зобов'язань за Конвенцією. При цьому, відповідно до ст. 15 Конвенції Україна неодноразово подавала відповідні повідомлення до Генерального секретаря Ради Європи впродовж 2015–2021 років під час проведення Антитерористичної операції на сході України, та починаючи із 2022 року, у зв'язку із оголошеним воєнним станом [3, с 5]. У цьому зв'язку рекомендації та настанови Ради Європи та її органів є ключовими для розуміння, тлумачення та роз'яснення дій, що можуть розглядатися, як порушення прав, але в розумінні Конвенції не є такими.

Важливим джерелом удосконалення правоохоронної діяльності може бути досвід Ради Європи. Використання кращих практик організації можливо через такий механізм співпраці, яким є План дій Ради Європи для України. Цей механізм був запроваджений і реалізується з 2005 року. План дій Ради Європи для України – це стратегічний програмний документ, який має на меті сприяти зусиллям країни, спрямованим на узгодження свого законодавства, інституцій та практики з європейськими стандартами у сфері прав людини, верховенства права й демократії [4].

Така співпраця розрахована на підтримку у виконанні своїх зобов'язань як держави-члена Ради Європи. Пріоритетні напрямки Плану дій визначаються з урахуванням рішень Європейського суду з прав людини, рішень і рекомендацій Комітету міністрів, Парламентської асамблеї Ради Європи, Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи, Комісара Ради Європи з прав людини.

У сферах, що стосуються верховенства права і прав людини, відповідно, правоохоронної діяльності значення мають висновки та рекомендації Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія), Консультативної ради європейських суддів, Європейської комісії з питань ефективності правосуддя, Консультативної ради європейських прокурорів, Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, Групи держав проти корупції (GRECO), Комітету експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL), Групи експертів Ради Європи з заходів стосовно протидії торгівлі людьми (GRETA) тощо. Тобто, щодо практично усіх основних напрямків правоохоронної діяльності Рада Європи володіє необхідною базою знань та інструментарієм для їх використання.

Пріоритетність питань відображає першочергові завдання та потреби в реалізації реформ, визначених урядом у відповідних національних стратегічних документах, у тому числі в рамках процесу європейської інтеграції.

З точки зору РЄ важливим є продовження підтримки у питаннях імплементації Європейської конвенції з прав людини в умовах війни, а також повоєнному періоді. Потребуватиме уваги й виконання рішень ЄСПЛ щодо України, особливо справ, що підпадають під процедуру посиленого нагляду.

Особливу увагу доцільно приділяти системному аналізу рішень ЄСПЛ, співвідношенню національного законодавства і Конвенції, надалі застосовувати Конвенцію та практику ЄСПЛ як джерело права та тлумачити національне законодавство в дусі практики Суду.

Реалізації цих завдань можуть сприяти експертні консультації та методологічна підтримка органам державної влади з питань політики, нормативно-правової бази, промоції передової практики, обміну досвідом, підвищення обізнаності. Важливою є також підготовка фахівців у закладах вищої освіти, зокрема на юридичних факультетах та в університетах, включення спеціальних навчальних програм у сферу національних та міжнародних механізмів захисту прав людини.

Список використаних джерел:

1. Взаємодія Ради Європи та України в захисті прав людини: навч.-метод. посібник / Р. Ф. Харитонов, Ю. Ю. Акіменко, А. М. Гриб, О. К. Канєнберг-Сандул, В. В. Форманюк ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2023. 68 с.
2. Цебенко С. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод і протоколи до неї. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 8/2022. С. 596–568. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-8/135>.
3. Рада Європи, Європейський суд з прав людини. Посібник зі статті 15 Європейської конвенції з прав людини. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_15_ukr.
4. Council of Europe Action Plan for Ukraine «Resilience, Recovery and Reconstruction» 2023-2026. CoE Search – Public Search. URL: <https://search.coe.int/cm?i=0900001680a96440>.

Палєха Владислав Олександрович

аспірант кафедри теорії, історії та філософії права НАВС

Науковий керівник:

Тихомиров Денис Олександрович,

професор кафедри теорії, історії та філософії права НАВС, доктор юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ РОЗУМІННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВИ

Цифрова трансформація в Україні отримала новий імпульс після 2022 р. та стала стратегічним пріоритетом для держави, особливо в умовах безпрецедентних викликів, включаючи повномасштабні воєнні дії на нашій